

Перспективи є не менш масштабними:

- розвиток нових естетик руху та "гібридної тілесності";
- поява нових жанрів: хореографічний VR-фільм, інтерактивний перформанс, танцювальна голограма;
- формування глобальних спільнот хореографів у цифрових екосистемах;
- можливість культурної дипломатії засобами танцю через мультимедійні платформи.

Отже, інтеграція хореографії до системи креативних індустрій у добу постглобалізму стає потужним фактором розвитку сучасної культури. Синтез танцю з цифровими технологіями, міждисциплінарними практиками та медіа-арту не тільки розширює межі професійної діяльності хореографа, але й сприяє утворенню нових форм культурної комунікації. Постглобалістичні процеси, з їхнім прагненням до локальності й автентичності, стимулюють появу оригінальних хореографічних наративів і рішень. Хореографія стає не лише мистецтвом руху, а ключовим інструментом інтерпретації реальності, творення культурних смислів і впливу на соціальний дискурс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузнецов С., Левченко М., Терешенко Н. Мистецька освіта в сучасному світі: інтерактивні додатки та онлайн-платформи для розвитку таланту та креативності. інноваційна педагогіка 2024. вип. 70. С. 198-202 DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.2.41>
2. Левченко М., Терешенко Н., Рехліцька А. Інноваційні методики викладання сучасного хореографічного мистецтва. Fine art and culture studies, 2023. С. 48-55 DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-1-7>
3. Рехліцька А., Терешенко Н., Ширин Т. Роль візуалізації та мультимедіа у підвищенні ефективності мистецької освіти для хореографів. Вісник науки та освіти. № 5 (23). 2024. С. 1362 - 1374 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-1362-1374](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-1362-1374)

Туркало Р.В.

аспірант спеціальності Культурологія,
кафедра культурології Маріупольського
державного університету, м. Київ, Україна

НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ КОД ПІДПІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ КАРЛА ЗВІРИНСЬКОГО В ПЕРІОД ТОТАЛІТАРИЗМУ

У сучасному науковому дискурсі особливої ваги набуває переосмислення досвіду українського художнього опору другої половини ХХ ст., який

розвивався в умовах жорсткого радянського тоталітаризму. Дослідження феномену підпільної художньої освіти, зокрема діяльності неофіційних інституцій, дозволяє глибше зрозуміти механізми збереження національної ідентичності та тяглості європейських художніх традицій. У цьому контексті постать Карла Звіринського – митця, мислителя та педагога, постає ключовою для розуміння процесів інтелектуального та естетичного опору радянській ідеологічній системі. Вивчення його досвіду є актуальним для реконструкції цілісної історії українського нонконформізму та осмислення ролі особи в часи переслідувань і репресій.

«Підпільна академія», однокімнатне помешкання за адресою м. Львів, вул. Лисенка, 24

Постать Карла Звіринського в українському мистецтві другої половини ХХ ст. переоцінити неможливо. Його громадянська свідомість і відповідальність у поєднанні з художнім генієм митця та колосальної ерудиції дали свої плоди втілені в його учнях [1].

Карло Звіринський зростав в умовах відчуття не справедливості в яких перебували українці Галичини у Другій Польській Республіці, а також слідкуючи за подіями на Великій Україні того часу. Навчання в українському класі львівської Мистецько-промислової школи в часи німецької окупації, з неймовірною атмосферою братерства, яка панувала на заняттях, та відчуттям скорого становлення української незалежності, до кінця сформувала в К. Звіринському українського патріота [2].

Із початком радянської окупації Карло Звіринський опинився в умовах жорсткого ідеологічного тиску. Вихований в дусі української традиції та гострого відчуття справедливості, митець йде на непопулярний крок – створює підпільну мистецьку школу. Окремі предмети що входили в навчальну

програму цієї школи, такі як «Історія України», «Релігія», чи «Мистецтво ХХ ст.» були ідеологічно ворожі системі влади [1;2;7].

Бачення історії України за радянською системою освіти різко відрізнялася, адже за версією освітньої програми СРСР, завжди була тісно пов'язана братськими узами з Росією і не допускалося навіть натяку на самостійний розвиток української держави. З релігією було ще складніше, формально, в УРСР діяла єдина православна церква із центром в Москві, але навіть до її громади зараховувати себе було осудним зі сторони держави. У випадку Карла Звіринського, предмет «релігія» викладався з позиції християнства греко-католицького визнання, яка діяла не офіційно і до якої належав Карло Звіринський [3].

Після «Львівського псевдособору» 1946 року, що був скликаний згідно з планом НКВС СРСР, Українську греко-католицьку церкву було ліквідовано, численних священників та єпископів було відправлено в табори, або розстріляно [5;6]. Частина священників перебувала у підпіллі і здійснювала богослужіння таємно. На запрошення Карла Звіринського, викладати «релігію» у його підпільній академії приходив його односельчанин, отець Борис Пахолій [3]. Ще одним предметом, який не вписувався в бачення освітньої програми СРСР було «Мистецтво ХХ ст.», де розглядалися напрямки, які радянська влада забороняла – це кубізм, експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм та ін [1].

Створивши підпільну академію, яка діяла з січня 1959 р. по травень 1966 р. Карло Звіринський виховав ціле покоління зрілих художників, які реалізували себе в різних напрямках [4]. Основною ціллю педагога, яку не вдалося досягти повною мірою, було підготувати наступне покоління педагогів, які зможуть передати бачення мистецтва своїм учням, наступному поколінню українських митців.

У своїх мемуарах Карло Звіринський згадує настанову свого викладача живопису з Мистецько-промислової школи, А. Малюци: «Пам'ятаю як А. Малюца у розмові зі студентами турбувався, що попавши під вплив постімпресіонізму, наші митці поза натюрмортом і пейзажем не зможуть нічого зробити, а головне є повністю бездарні коли йдеться про фігуральну композицію. У вільній Україні, яка здавалося нам тоді, в результаті війни стане незалежною, мистецтво мусить вийти з полону естетизму і наповнитися змістом, що сприятиме відродженню нації» [1]. Сталося так, що наші митці попали не в полон не постімпресіонізму, а художнього методу, який А. Малюца

навіть не міг припустити, в полон соцреалізму, що на думку Карла Звіринського був ворожий мистецтву і боротьбу з яким він присвятить своє життя.

① Доісторичне мистецтво до 40 т.р. – 5 т.р. до н.е. Виникнення танцю, музики, пластичного мистецтва. Печерні малюнки, дубові маски, гоніми, кераміка, дрібна пластика, іграшки.	7. Мистецтво нових часів – 15 ст. – перша половина 19 ст. Відродження 15 – 17 ст. Барокко 16 – 18 ст. Рококо 1720-50 рр. Класицизм 2-а половина 18 ст., 19 ст. Романтизм 1-а половина 19 ст.
② Старовинне мистецтво 5 т.р. до н.е. – 6 ст. н.е. Єгипет 4 т.до – 3 ст. н. Месопотамія 5 т.до – 5 ст. до Греція 2 т.до – 3 ст. н. Рим 3 ст. до – 5 ст. н. Старохристиянське м. 2 ст. н. – 6 ст. н.	⑤ Мистецтво II пол. 19 ст. Реалізм, імпресіонізм, постімпресіонізм, символізм.
③ Середньовічне мистецтво 5 ст. – 16 ст. Візантійське м. 5 ст. – 15 ст. Західноєвропейське м. 7 ст. – 11 ст. Романське м. 11 ст. – 13 ст. Готичне м. 12 ст. – 15 ст. Іслам 7 ст. –	⑥ Мистецтво XX ст. Кубізм, експресіонізм, дадаїзм, конструктивізм, супрематизм, фовізм, футуризм, абстракціонізм, нерреалізм, соцреалізм.

Таблиця предметів, що викладалася у «Підпільній академії» Карла Звіринського

Таким чином, підпільна академія Карла Звіринського стала унікальним явищем в українському культурному просторі радянської доби, виконавши функцію альтернативного інституційного простору, вільного від догм соцреалізму. Завдяки синтезу художньої освіти, національної свідомості та релігійно-філософського виховання, Звіринському вдалося протиставити тоталітарному тиску альтернативну програму навчання та сформувати ціле покоління митців нової генерації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХст. Львів : Акад. експрес, 2001.
2. Зайцев В., Пятницькова І. Система освіти, як інструмент антирелігійної пропаганди кінця 1940-х – середини 1960-х років в Україні. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2020. Т. 2, № 12. С. 49–53.
3. Звіринський К. Все моє малярство - то молитва. Львів : Манускрипт, 2017. 302 с.
2. Мисюга Б. Герметичне коло Карла Звіринського. Луцьк : Музей сучас. укр. мистецтва Корсаків, 2019. 280 с.
3. Рух опору в Україні 1960-1990 / ред. О. Зінкевич. 2-ге вид. Київ :

Смолоскип, 2012. 896 с.

4. Шкрібляк М. Українська Греко-Католицька Церква у другій половині XX століття: перші кроки на шляху до легалізації та повернення втраченого. Історико-політичні проблеми сучасного світу: Modern Historical and Political Issues: Збірник наукових статей, 2023. № 47. С. 347–355.

5. Яремчук В. Минуле України в історичній науці УРСР післясталінської доби. Острог: Вид-во Нац. ун-ту "Острозька акад.", 2009. 524 с.

Тімуш О.І.

заступник директора з навчально-виховної роботи предметів художньо-естетичного циклу Херсонського Таврійського ліцею Херсонської міської ради, м. Херсон, Україна

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕСІ МИСТЕЦЬКОГО НАВЧАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Мистецька освіта за своєю природою є однією з найсприятливіших сфер для розвитку емоційного інтелекту (EQ). На відміну від суто академічних дисциплін, мистецтво оперує мовою почуттів, образів та емпатії. У сучасному освітньому просторі EQ розглядається не просто як допоміжна навичка, а як фундамент для успішної самореалізації митця та педагога.

Теоретичні засади емоційного інтелекту в мистецькій освіті ґрунтуються на концепції, популяризованій Деніелом Гоулманом на основі досліджень Джона Майєра та Пітера Саловея. Вона охоплює чотири ключові компоненти: самопізнання, саморегуляцію, соціальну чутливість (емпатію) та управління міжособистісними взаєминами. У процесі мистецького навчання зазначені компоненти трансформуються у професійні компетентності здобувачів освіти, зокрема здатність до емоційного самовираження, творчої взаємодії, емпатійного сприйняття мистецьких образів і ефективної комунікації в колективній діяльності:

- здатність учня розпізнавати тонкі нюанси емоцій у музичному творі, театральній ролі чи живописному полотні. Емоційна ідентифікація дозволяє глибше відчувати і зрозуміти переживання творця, а також створює місток між особистим досвідом сприймача і глибинними сенсами твору;

- вміння адекватно та щиро втілювати власні переживання через художні засоби. Саме завдяки експресії людина може передати унікальність своїх